

ĐÁNH GIÁ TỔNG QUAN VỀ TÌNH HÌNH THỰC HIỆN LUẬT THUẾ TÀI NGUYÊN: NHỮNG BẤT CẬP VÀ TÁC ĐỘNG TỚI THU NSNN

**Người trình bày: PGS.TS Lê Xuân Trường
Học viện Tài chính**

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

1

NỘI DUNG CHÍNH

- I. Tổng quát văn bản pháp luật về thuế tài nguyên**
- II. Những hạn chế, bất cập của Luật Thuế tài nguyên và ảnh hưởng của chúng**
- III. Một số đề xuất, kiến nghị**

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

2

I. TỔNG QUÁT VĂN BẢN PHÁP LUẬT VỀ THUẾ TÀI NGUYÊN

- Luật Thuế tài nguyên số 45/2009/QH12
- Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của các luật về thuế số 71/2014/QH13
- Luật Dầu khí và các luật sửa đổi, bổ sung Luật dầu khí
- Nghị định số 50/2010/NĐ-CP
- Nghị định số 12/2015/NĐ-CP
- Thông tư số 152/2015/TT-BTC
- Thông tư số 36/2016/TT-BTC
- Thông tư số 12/2016/TT-BTC

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

3

II. NHỮNG HẠN CHẾ, BẤT CẬP CỦA PHÁP LUẬT VỀ THUẾ TÀI NGUYÊN...

- 1) Về người nộp thuế
- 2) Về sản lượng tính thuế
- 3) Về giá tính thuế
- 4) Về thuế suất
- 5) Về quản lý thuế tài nguyên

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

4

1. VỀ NGƯỜI NỘP THUẾ

- Điểm c Khoản 2 Điều 3 Luật Thuế tài nguyên quy định về một trong những trường hợp cụ thể về người nộp thuế: Tổ chức, cá nhân khai thác tài nguyên nhỏ, lẻ bán cho tổ chức, cá nhân làm đầu mối thu mua...
- Dễ dẫn đến hiểu lầm về thuật ngữ “nhỏ, lẻ”; không phù hợp với Luật Khoáng sản, Luật Tài nguyên nước và Luật Bảo vệ và phát triển rừng: Mọi trường hợp khai thác đều phải được cấp phép theo những thủ tục quy định của pháp luật.

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

5

2. VỀ SẢN LƯỢNG TÍNH THUẾ

- Khoản 1 Điều 6 Luật Thuế tài nguyên: Sản lượng tài nguyên thực tế khai thác...
- Chưa phản ánh đúng đạo lý của việc đánh thuế tài nguyên vào nguyên tắc chung nhất xác định sản lượng tài nguyên tính thuế.
- Một số thuật ngữ sử dụng khi xác định sản lượng tài nguyên tính thuế chưa được định nghĩa rõ ràng:
 - Sản phẩm khác? Có ít nhất 2 cách hiểu. Ví dụ với apatit 3.
 - Cấp độ?

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

6

2. VỀ SẢN LƯỢNG TÍNH THUẾ (tiếp)

- Giá trị thương mại?
- Sản phẩm công nghiệp?
 - + Bộ chuyên ngành quy định: Chưa có
 - + Khai thác tài nguyên cũng là một ngành công nghiệp: Công nghiệp khai thác.
- **Tác động:** Phát sinh thêm chi phí giao dịch và chi phí về thời gian để cơ quan thuế và doanh nghiệp giải quyết những vướng mắc, bất đồng.

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

7

3. VỀ GIÁ TÍNH THUẾ

- Thiếu thống nhất trong quy định pháp luật về giá tính thuế tài nguyên: Khoản 1 Điều 6 Thông tư 152/2015/TT-BTC ⇔ Khoản 1 và Khoản 2 Điều 6 Luật Thuế tài nguyên + Khoản 5 Điều 4 Nghị định 50/2010/NĐ-CP.
- Quyền ấn định thuế của cơ quan thuế theo Điểm g Khoản 1 Điều 37 Luật Quản lý thuế: Không áp dụng trong trường hợp này.
- Quy định về kiểm soát giá của các bên có quan hệ liên kết không áp dụng trong trường hợp này.
- Luật: Không chặt chẽ → thất thu; Thông tư chặt chẽ nhưng không thống nhất với Luật.

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

8

3. VỀ GIÁ TÍNH THUẾ (tiếp)

- Quy định về giá tính thuế tài nguyên hiện hành chưa phản ánh rõ đạo lý của việc đánh thuế tài nguyên là đánh thuế vào tài nguyên nguyên khai; chưa khuyến khích tinh chế hoặc chế biến sâu tài nguyên trước khi tiêu thụ hoặc xuất khẩu tài nguyên:
- Chưa quy định cho trừ chi phí tinh chế tài nguyên
- Không trừ chi phí vận chuyển tài nguyên từ nơi khai thác đến cửa khẩu xuất đối với tài nguyên xuất khẩu

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

9

3. VỀ GIÁ TÍNH THUẾ (tiếp)

- Một số thuật ngữ sử dụng khi xác định giá tính thuế tài nguyên chưa được định nghĩa rõ nên gây khó khăn cho quá trình tổ chức thực hiện do những cách hiểu khác nhau về các thuật ngữ này: Tương tự như bất cập về xác định sản lượng tính thuế
 - Ví dụ: Đối với apatit 1 được chế biến, sản xuất từ apatit 3.
- **Tác động:** Phát sinh thêm chi phí giao dịch và chi phí về thời gian để cơ quan thuế và doanh nghiệp giải quyết những vướng mắc, bất đồng.

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

10

4. VỀ THUẾ SUẤT

- Thuế suất đá hoa trắng so với giá trị của loại tài nguyên này là khá thấp: 9%. Nếu kịch trần của Biểu thuế cũng chỉ 15%.
 - Fenspat có hai loại chất lượng khác nhau, giá trị rất khác biệt nhưng cùng chung thuế suất: Một loại sử dụng làm vật liệu cao cấp, một loại được sử dụng làm vật liệu xây dựng thông thường (gạch men).
 - Chưa rà soát, điều chỉnh thuế suất sau khi thực hiện thu tiền cấp quyền khai thác khoáng sản, thuế BVMT, phí BVMT đối với khai thác khoáng sản.
- Còn thất thu tiềm năng và gây bất lợi cho SXKD.

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

11

5. VỀ QUẢN LÝ THUẾ TÀI NGUYÊN

- Mặc dù đã có quy định về cơ chế phối hợp giữa cơ quan thuế và cơ quan tài nguyên môi trường trong xác định sản lượng tài nguyên tính thuế, song cơ chế này vẫn còn những điểm chưa rõ:
- Cách thức phối hợp kiểm tra thực địa tại khai trường giữa cơ quan thuế với cơ quan tài nguyên môi trường;
- Trình tự thủ tục để cơ quan tài nguyên môi trường thực hiện các biện pháp nghiệp vụ để xác định sản lượng khai thác thực tế của DN khai khoáng

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

12

5. VỀ QUẢN LÝ THUẾ TÀI NGUYÊN (tiếp)

- Cơ chế phối hợp cụ thể; trách nhiệm của các cơ quan có liên quan trong quản lý thuế tài nguyên: Chưa làm rõ trách nhiệm chủ trì, trách nhiệm phối hợp, cách thức phối hợp trong những trường hợp cụ thể, trách nhiệm của người đứng đầu...
- Công tác phối hợp giữa cơ quan thuế với cơ quan tài nguyên môi trường hiện nay chưa thực sự phát huy tác dụng trong quản lý tài nguyên và quản lý thuế tài nguyên → Thất thu thực từ thuế tài nguyên
- Khai thác lậu, xuất khẩu lậu tài nguyên do nhiều nguyên nhân...

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

13

III. MỘT SỐ ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

- 1) Những vấn đề chung
- 2) Về người nộp thuế
- 3) Về sản lượng tính thuế
- 4) Về giá tính thuế
- 5) Về thuế suất
- 6) Về quản lý thuế tài nguyên

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

14

1. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

- Cần bổ sung phần giải thích thuật ngữ trong Luật Thuế tài nguyên.
- Đối với những thuật ngữ đã được quy định của luật chuyên ngành thì có thể quy định rõ là thuật ngữ đó được hiểu theo quy định của pháp luật chuyên ngành.

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

15

2. VỀ NGƯỜI NỘP THUẾ

- Bãi bỏ Điểm c Khoản 2 Điều 3 Luật Thuế tài nguyên quy định về một trong những trường hợp cụ thể về người nộp thuế:
 - Trong mọi trường hợp, người nộp thuế tài nguyên phải là người khai thác hợp pháp tài nguyên, không liên quan đến khai thác nhiều hay nhỏ, lẻ
 - Không thu thuế tài nguyên trong trường hợp khai thác tài nguyên bất hợp pháp, mà xử lý những trường hợp này quy định của pháp luật có liên quan.

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

16

3. VỀ SẢN LƯỢNG TÍNH THUẾ

- Cần phản ánh đúng đạo lý của việc đánh thuế tài nguyên vào nguyên tắc chung nhất xác định sản lượng tài nguyên tính thuế: Về nguyên tắc, sản lượng tài nguyên tính thuế là số lượng, trọng lượng hoặc khối lượng tài nguyên nguyên khai thực tế khai thác.
- Trước mắt: Sửa đổi Thông tư 152 để xử lý những trường hợp cụ thể bất hợp lý về xác định sản lượng tính thuế tài nguyên: Apatit 3.

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

17

4. VỀ GIÁ TÍNH THUẾ

- Luật hóa quy định giá tính thuế tài nguyên, đồng thời, phản ánh đúng bản chất việc đánh thuế tài nguyên: Về nguyên tắc, giá tính thuế tài nguyên là giá bán đơn vị sản phẩm tài nguyên nguyên khai của tổ chức, cá nhân khai thác chưa bao gồm thuế giá trị gia tăng nhưng không được thấp hơn giá tính thuế tài nguyên do UBND cấp tỉnh quy định.
- Trước mắt: Sửa đổi Thông tư 152 để xử lý những trường hợp cụ thể bất hợp lý về xác định giá tính thuế tài nguyên: Apatit 3.

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

18

5. VỀ THUẾ SUẤT

- Rà soát thuế suất của tất cả các loại tài nguyên để điều chỉnh tăng, giảm phù hợp và đồng bộ với các khoản thuế và thu khác trực tiếp đánh vào tài nguyên.
- Đề nghị UBND tỉnh tăng thuế suất đối với đá hoa trắng lên kịch trần khung thuế suất là 15%. Nghiên cứu điều chỉnh tăng trần khung thuế suất đối với đá hoa trắng.
- Phân chia fenspat thành hai loại trên cơ sở tính chất lý hóa (phản ánh giá trị của từng loại fenspat) để tính ở hai mức thuế suất khác nhau.

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

19

6. VỀ QUẢN LÝ THUẾ TÀI NGUYÊN

- Bổ sung rõ hơn quy định về cơ chế phối hợp giữa cơ quan thuế và cơ quan tài nguyên môi trường trong xác định sản lượng tài nguyên tính thuế:
 - Cách thức phối hợp kiểm tra thực địa tại khai trường giữa cơ quan thuế với cơ quan tài nguyên môi trường;
 - Trình tự thủ tục để cơ quan tài nguyên môi trường thực hiện các biện pháp nghiệp vụ để xác định sản lượng khai thác thực tế của doanh nghiệp khai khoáng.

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

20

6. VỀ QUẢN LÝ THUẾ TÀI NGUYÊN

- **Bổ sung cơ chế phối hợp cụ thể để xác định trách nhiệm của các cơ quan có liên quan trong quản lý thuế tài nguyên nói riêng và quản lý hoạt động khai thác tài nguyên còn chưa làm rõ trách nhiệm chủ trì, trách nhiệm phối hợp, cách thức phối hợp trong những trường hợp cụ thể, trách nhiệm của người đứng đầu...**

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

21

**XIN TRÂN TRỌNG CẢM ƠN SỰ CHÚ Ý
LẮNG NGHE CỦA QUÝ VỊ!**

13 May 2016

PGS.TS Lê Xuân Trường

22